บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ พนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 42 สถานีบริการ มีจำนวนพนักงานบริการทั้งหมด 2,500 คน (ที่มา : สถิติข้อมูลสำนักการค้าและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงและสำนักงานประกันสังคม ณ พฤศจิกายน 2549)

กลุ่มตัวอย่าง

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สุ่มโดยใช้ตารางของยามาเน่ (Taro Yamane. 1960 อ้างถึงในนิศารัตน์ ศิลปเดช, 2542, หน้า 112) ที่ความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5 % จำนวนประชากร 2,500 คนจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน

จากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายจากสถานีบริการน้ำมันขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อความเหมาะสมสุ่มตัวอย่างพนักงานบริการทั้งหมด จำนวน 360 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยการนำ แนวคิด และ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษา ค้นคว้ามา เพื่อสังเคราะห์ เป็นแนวคำถาม เรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จากนั้นนำมาพัฒนาเป็นร่างแบบสอบถามสำหรับวัดระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันโดย แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างเป็นคำถามแบบเลือกตอบ(Check Lists) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันโดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน
2. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
3. ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในการทำงาน
4. ด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในการทำงาน
5. ด้านสวัสดิการ

แบบสอบถามส่วนนี้ผู้วิจัยสร้างให้มีลักษณะเป็นมาตราวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวทางการสร้างแบบวัดของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยให้ความหมายแต่ละระดับดังนี้

5 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุด
4 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานมาก
3 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานปานกลาง
2 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานน้อย
1 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างเป็นคำถามปลายเปิด (Open–End) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้โดยเสรี

2. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.1 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้นำไปให้ ประธานกรรมการ และ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความตรง (Validity) และแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการแนะนำ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดร.สุรางคนา มัณยานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันทา แก้วสุข และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิดพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่งเมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงนำไปทดลองใช้

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมัน ซึ่งมิใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พนักงานบริการในสถานีบริการ จังหวัดนนทบุรี เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)ของแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.8452

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากเจ้าของสถานีบริการน้ำมันในการเก็บข้อมูลพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาตามวันเวลาที่นัดหมายและเก็บคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

ผลของการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยในครั้งนี้ ปรากฏผลของจำนวนแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วน แสดงได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนของแบบสอบถามที่ได้สัมภาษณ์เสร็จสมบูรณ์

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์	แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ
360	360	360	100.00

จากตารางที่ 3.1 พบว่า จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 360 คน ผลปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ได้สัมภาษณ์เสร็จสมบูรณ์ จำนวน 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ซึ่งจำแนกการวิเคราะห์แต่ละส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้บรรยายลักษณะตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้เกณฑ์ของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 23-24)

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการอยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการอยู่ในระดับ มากที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันตามตัวแปร เพศ ใช้ t-test for Independent Samples (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 102) ส่วนการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริการในสถานีบริการน้ำมันตามตัวแปร อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว One Way Analysis of Variance (F-test)(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 113) และหากพบความแตกต่างก็ทำการทดสอบต่อไปโดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ของเชฟเฟ่ (Cheffe')

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการจัดหมวดหมู่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันแล้วแจงนับความถี่ของคำตอบ จากนั้นนำเสนอโดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
   1.1 ร้อยละ
   1.2 ค่าเฉลี่ย (สุภา ศีลศร,2545 หน้า 143)

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$

โดยกำหนดให้ X = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (สุภา ศีลศร,2545, หน้า 160)

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 สำหรับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มโดยใช้สูตร t-test ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (กานดา พูนลาภทวี, 2539 หน้า 162)

สูตร $t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 – 5 สำหรับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สูตร Anova (F-test) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ชูศรี วงศ์รัตนะ,2541 หน้า 236)

สูตร $F = \frac{MS_b}{MS_w}$

โดยกำหนดให้ F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม (Between Mean Square)

MS_w = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม (Within Mean Square)